

Begrotingsbehandeling Sociale Zaken en Werkgelegenheid

ONL voor ondernemers, 9 november 2020

Het coronavirus trekt zich niets aan van de uitdagingen op de arbeidsmarkt en toont aan dat de politiek écht aan de slag moet met een duurzaam en houdbaar arbeidsmarktbeleid. Het is zaak dat het kabinet eerst inzet op steun en herstel. Na de crisis wordt het tijd om versnelt aan de slag te gaan met de analyse uit het rapport van Borstlap. ONL doet hiervoor gericht de volgende voorstellen:

- **Zie af van de afbouw van steunmaatregelen zoals de NOW, Tozo en TVL;**
- **Zet niet alleen het bedrijf maar ook de persoonlijke situatie van de ondernemer centraal;**
- **Ga voor meer en snellere maatwerkoplossingen.**

- **Stel voorfinanciering van de transitievergoeding beschikbaar voor (gezonde) bedrijven die moeten reorganiseren;**
- **Geef ondernemers ruim baan voor om- en bijscholing en ondersteuning;**
- **Compenseer ondernemers bij vertraging coronatestcapaciteit;**
- **NOW-controle: onverwachte kosten, veel onduidelijkheid en vaststelling NOW 2 vertraagd.**

- **Ontlast de werkgever door structurele veranderingen in het arbeidsrecht;**
- **Breng de Wet Arbeidsmarkt in Balans terug naar de tekentafel;**
- **Van baan- naar werkzekerheid;**
- **Bied bepaalde sociale (basis)zekerheden voor alle werkenden aan;**
- **Creëer draagvlak voor de arbeidsmarkt van morgen.**

Stap 1. Steun:

- **Zie af van de afbouw van steunmaatregelen zoals de NOW, Tozo en TVL**

ONL ziet graag dat het kabinet afziet van de geplande afbouw van de steunmaatregelen zoals de TVL, de Tozo en de NOW. Zet het huidig steun- en herstellepakket in plaats daarvan onverkort door tot 1 juli 2021. Het wordt voor veel ondernemers namelijk een nekslag als het steunpakket per 1 januari 2021 wordt afgebouwd aangezien de coronamaatregelen langer aanhouden.

- **Zet niet alleen het bedrijf maar ook de persoonlijke situatie van de ondernemer centraal**

Het coronavirus raakt niet alleen het bedrijf, maar ook de ondernemer als persoon (en zijn of haar familie) voelt de effecten. Denk aan ondernemers die niet alleen hun bedrijf, maar ook hun privé-vermogen kwijt dreigen te raken. De gevolgen hiervan staan nog onvoldoende op het netvlies van politici en de samenleving.

Onderzoek samen met ondernemersorganisaties hoe bijvoorbeeld corona-coaches ondernemers snel en effectief kunnen helpen in deze moeilijke, onzekere tijden. Denk aan een expertpanel van de RVO, KvK, afgezanten van ondernemersorganisaties zoals IMK en stichting 155 of collega ondernemers die een luisterend oor kunnen bieden in deze moeilijke tijden.

- **Ga voor meer en snellere maatwerkoplossingen**

Het steunpakket staat. ONL steunde dit voorjaar dat maatregelen zoals de NOW, TVL en de Tozo snel en generiek werden opgezet gezien de grote hoeveelheid ondernemers die hier gebruik van wilden maken. Nu is het zaak om door te pakken, zeker nu dat de coronacrisis langer aanhoudt. Deze crisis is te langgerekt om enkel in te blijven zetten op generieke maatregelen, er moet meer aandacht komen voor maatwerk. Stel bijvoorbeeld een contactfunctionaris aan waar individuele bedrijven die in schrijnende posities verkeren terecht kunnen, zodat maatwerkoplossingen mogelijk worden gemaakt.

Veel van deze ondernemers kunnen nu niet vooruit, het is dan ook zaak om zo snel mogelijk hulp te bieden.

ONL blijft aandacht vragen voor ondernemers die geen gebruik kunnen maken van de steunmaatregelen zoals de NOW, Tozo en TVL. Denk hierbij aan directeur-grotoaandeelhouders – veelal mkb'ers – die nauwelijks gebruik kunnen maken van de NOW-regeling. Denk ook aan de grenswerkers die gebruik willen maken van de Tozo-regeling of aan de partnertoets waardoor veel zelfstandigen met een partner geen aanspraak maken op ondersteuning in levensonderhoud.

Aanvullend op het huidig steunpakket moet er meer aandacht komen voor ondernemers die begin 2020 hun bedrijf zijn begonnen of een ander bedrijf hebben overgenomen. Zij verdienen wat ONL betreft ook steun.

Kortom, ONL pleit voor meer en snellere maatwerkoplossingen voor alle ondernemers die tussen wal en schip dreigen te vallen bij het steun- en herstelpakket.

Stap 2. Herstel:

- **Stel voorfinanciering van de transitievergoeding beschikbaar voor (gezonde) bedrijven die moeten reorganiseren**

Ondernemers die vanwege de coronacrisis moeten snijden in het personeelsbestand, krijgen voorsnog geen compensatie voor de verplichte transitievergoeding. ONL doet een dringende oproep om waar nodig, toch de transitievergoeding voor te financieren. De huidige regelgeving biedt hiervoor namelijk niet de nodige flexibiliteit die nodig is om te kunnen reorganiseren. In de kern gezonde bedrijven moeten ondersteund worden. Wanneer zij nu in hun kosten kunnen snijden, blijft een deel van de werkgelegenheid behouden en kan de economie na de coronacrisis sneller worden opgestart. Bedrijven die door willen en kunnen zouden hierin niet geremd moeten worden.

ONL krijgt verontrustende telefoontjes van ondernemers die een faillissement aanvragen, omdat zij bij een eventuele reorganisatie de kosten van de transitievergoedingen niet kunnen betalen. Als een ondernemer failliet gaat, tijdelijk uitstel van betaling krijgt of in de schuldsanering zit, is diegene geen ontslagvergoeding verschuldigd. De overheid kan zulke onnodige faillissementen voorkomen door bij ontslagen, die in direct verband staan met de corona, het uitbetalen van de transitievergoeding voor te financieren.

Wat ONL betreft geldt deze regel alleen voor bedrijven die na de coronacrisis weer snel kunnen opstarten, maar juist nu baat hebben bij een reorganisatie. Er kan dan met werkgevers worden afgesproken dat de ontslagen medewerkers na de coronacrisis binnen een bepaalde periode weer worden aangenomen door het bedrijf.

- **Geef ondernemers ruim baan voor om- en bijscholing en ondersteuning**

Voor sommige ondernemers is de harde realiteit dat er veel minder of geen werk meer voor ze is. Deze ondernemers moeten ruim baan krijgen in om- en bijscholing. Het reguliere aanbod van heroriëntatie en ontwikkelingsprogramma's sluit op dit moment nog onvoldoende aan op de vraag van (zelfstandige) ondernemers. Een kortdurende cursus, vakgerichte bijscholing, vakgerichte modules of oriëntatie op omscholing moet ook aantrekkelijk worden voor ondernemers die hun kennis en vaardigheden willen uitbreiden of bijwerken.

Dit kan via vouchers die bijvoorbeeld financiële hulp bieden voor online zakendoen, het ontwikkelen van een robuust financieel plan of hulp met het aanvragen van externe financiering. Daarnaast kan er

vanuit NL Leert Door veel meer aandacht uitgaan naar ondernemersvaardigheden. Alleen dan kunnen ondernemers aan de slag blijven of zich heroriënteren en ergens anders aan de slag gaan.

ONL ziet dat ondernemers om zich heen kijken, op zoek naar sectoren waar behoefte is aan ondernemerschap. Bestaande initiatieven, zoals de Ambachtsacademie, kunnen deze ondernemers perspectief bieden. AmbachtNederland heeft het initiatief genomen om instroom in kleinschalige ambachtelijke branches te bevorderen door oprichting van de Ambachtsacademie waar wordt opgeleid naar arbeidsmarktbehoefte. Blijf dit soort initiatieven financieel ondersteunen, zo heeft de Ambachtsacademie structurele financiering om in haar succes te kunnen blijven voorzien.

Bied bestaande werkgevers daarnaast ondersteuning bij het om- en bijscholen van personeel. Zij overzien het aanbod simpelweg niet en weten niet goed hoe ze personeel het beste kunnen bijstaan. Dit geldt in het bijzonder voor kleine bedrijven zonder HR-afdeling. Tijd, geld en kennis spelen hier allemaal een rol. Onderzoek samen met ondernemersorganisaties hoe werkgevers hierin het beste kunnen worden begeleid, dan wel ontzorgt.

- **Compenseer ondernemers bij vertraging coronatestcapaciteit**

De testcapaciteit is al maanden niet op orde en dat jaagt ondernemers op extra kosten. Werknemers die zich op corona willen laten testen, moeten eerst op een test wachten en daarna ook nog eens op de uitslag. In de meeste gevallen kost dit vier tot vijf dagen. Wanneer de werknemer in deze periode niet vanuit huis kan werken, is de werkgever vaak gedwongen om vervangend personeel te regelen. Dit leidt tot extra kosten die veel werkgevers zich niet kunnen veroorloven. De introductie van commerciële sneltesten biedt vaak geen alternatief, omdat de kosten daarvan alsnog op de werkgever worden verhaald en al gauw 100 euro bedraagt. ONL pleit daarom voor een loonheffingscompensatie door de overheid, waarbij enige snelheid noodzakelijk is. Het op peil houden van liquiditeit is voor veel bedrijven belangrijk op dit moment.

- **NOW-controle: onverwachte kosten, veel onduidelijkheid en vaststelling NOW 2 vertraagd**

Hoewel veel bedrijven nog in de overlevingsmodus staan is inmiddels de controle van NOW 1 ingezet. ONL vraagt graag de aandacht voor een 4-tal problemen. ONL gaat hierover graag in gesprek met het kabinet.

Ondernemers die meer dan € 100.000 aan steun hebben gekregen, moeten daarbij een accountantsverklaring overleggen ook als het daadwerkelijke bedrag lager uitvalt. De kosten die daarmee gemoeid zijn, zijn duizenden euro 's. ONL ziet dat sommige bedrijven de kosten voor een accountantsverklaring niet kunnen betalen.

Een flink aantal ondernemingen zal correcties moeten plegen op hun aanvraag. Veel ondernemers weten echter niet wat ze moeten doen en wat er aangeleverd moet worden om de vaststelling van de NOW 1 aan te vragen. Het is zaak dat hier snel en helder over gecommuniceerd gaat worden.

Uit de eerste gegevens blijkt dat veel ondernemers – per ongeluk – te veel NOW hebben aangevraagd. Vaak is de regeling niet goed toegepast vanwege zijn ingewikkeldheid. Dat betekent dat er ondernemers zijn die (een deel van de) subsidie terug moeten betalen. Nu er weer nieuwe maatregelen zijn genomen omdat de coronacrisis langer voortduurt zullen niet alle ondernemers dit kunnen betalen. Overigens, wie fraudeert moet de vergoeding terugbetalen en krijgt een boete. Gelukkig ziet ONL dat er veel begrip is voor alle ondernemers die niet kwaadwillend zijn. Laten we deze coulance vasthouden en alleen aan de echte fraudeurs boetes uitdelen.

De openstelling van het vaststellingsloket voor NOW 2 is uitgesteld van 15 november 2020 naar 15 april 2021. De aanleiding hiervoor is de werkbelasting van het UWV. ONL snapt dat het UWV veel werk

te verzetten heeft en fraude moet ten alle tijden voorkomen worden, maar is er aandacht voor bedrijven die hierdoor te lang op het resterende bedrag van hun subsidieaanvraag moeten wachten? Door deze aanhoudende onzekerheid komt herstel van bedrijven minder snel van de grond. Zodra het kan moet het tweede vaststellingsloket worden geopend, zeker wanneer dat voor 15 april 2021 blijkt te kunnen.

Stap 3. Ga versnelt aan de slag met de analyse van rapport Borstlap:

Uiteindelijk zal de arbeidsmarkt zich herstellen, zodra het coronavirus is bedwongen. Maar daarmee is de kous niet af. Al voor de uitbraak van het virus was het duidelijk dat de huidige wet- en regelgeving van werk onvoldoende is toegesneden op de toekomstige behoeften en omstandigheden van werkenden. ONL roept het kabinet op om tijdens de wederopbouw van de economie versnelt het arbeidsrecht en ons sociale zekerheidsstelsel opnieuw in te richten. Het rapport Borstlap formuleert de vereisten voor de toekomstgerichte regels rondom werk. Ga versnelt aan de slag met de belangrijkste analyses uit dit rapport.

Vlak voor de coronacrisis lanceerde ONL het Toekomstplan Arbeidsmarkt waarin tal van concrete aanbevelingen, binnen de uitgezette kaders van cie. Borstlap, staan uitgewerkt. Deze aanbevelingen zullen ook na de coronacrisis relevant blijken. Het is goed om na te denken in wat voor land wij na corona willen werken. ONL begrijpt dat nieuw arbeidsmarktbeleid waarschijnlijk op zich laat wachten, tot na de verkiezingen. Een eerste aanzet hiertoe kan wel worden gedaan tijdens de begrotingsbehandeling. Zo kan er na de coronacrisis eenvoudiger en sneller een herstart plaatsvinden.

▪ Ontlast de werkgever door structurele veranderingen in het arbeidsrecht

De politiek heeft de afgelopen jaren zoveel verplichtingen, risico's en kosten neergelegd bij de werkgever dat het werkgeverschap onaantrekkelijk is geworden. Dit moet echt anders. Ondernemers overzien de grote hoeveelheid aan verplichtingen en regels niet meer en ervaren de risico's als te groot. De balans moet teruggebracht worden zodat de stap richting het werkgeverschap niet ontmoedigt wordt. Zo zou er bij de verplichtingen en risico's van het werkgeverschap beter gekeken moeten worden of het redelijk is dat de ondernemer hiervoor aansprakelijk is zoals bij de loondoorbetalingsplicht bij ziekte. Om, de stap richting, het werkgeverschap haalbaar en betaalbaar te maken moet de politiek structureel lastenverlichting aan de kant van de werkgever gaan doorvoeren, vindt ONL.

▪ Breng de Wet Arbeidsmarkt in Balans terug naar de tekentafel

De grootste problemen van de WAB zijn het starre ontslagrecht, de soms onrechtvaardige transitievergoeding, de WW-premiedifferentiatie en het gebrek aan maatwerk. Ook hebben ondernemers niet het gevoel dat deze wet verbetering voor ze aanbrengt, waardoor draagvlak voor de nieuwe regels laag is. De coronacrisis maakt dit pijnlijk duidelijk. Ondernemers teren in op hun eigen vermogen en berekenen dat ze straks onvoldoende financiële middelen hebben om aan de **transitievergoeding** te voldoen als er noodgedwongen toch van personeel afscheid moet worden genomen.

De coronacrisis laat ook duidelijk zien dat de WAB geen rekening houdt met sectoren die – juist nu – afhankelijk zijn van flexibele arbeid. Er moet voor flexibele contracten meer **WW-premie** betaald worden dan voor vaste contracten. Met name voor sectoren zoals de horeca-, agrarische, en de recreatiesector pakt deze wijziging in de wet funest uit. ONL stelt dan ook voor om de hoge premie op te schorten en alleen de lage premie toe te passen. Breng daarmee de WAB terug naar de tekentafel.

▪ Van baan- naar werkzekerheid

Werk verdwijnt, taken binnen bedrijven veranderen en er komt nieuw werk bij. Dat is niet alleen het gevolg van de coronacrisis, maar is een trend die al langer gaande is. Wel heeft de directe impact van de coronacrisis benadrukt hoe belangrijk het is om werk te maken van 'nieuwe zekerheden', zoals om-

en bijscholing, werk-naar-werk trajecten en een leven lang ontwikkelen.

Nu is het Nederlandse onderwijsstelsel ingericht om mensen voor een lange tijd bij één bedrijf te laten werken: baanzekerheid. We moeten naar een systeem waar 'blijven leren' de norm is: werkzekerheid. ONL is voorstander van een **individueel scholings- en ontwikkelingsbudget** en het **ontschotten van O&O-fondsen**.

Ook ziet ONL graag dat het kabinet aan de slag gaat met een **nationale strategie ondernemen en onderwijs**. Tal van (publiek-private) initiatieven houden zich hier mee bezig, maar samenhang en afstemming ontbreken waardoor een goede aansluiting tussen onderwijs en de arbeidsmarkt al jaren onvoldoende van de grond komt.

- **Bied bepaalde sociale (basis)zekerheden voor alle werkenden aan**

Werkenden wisselen steeds vaker van werkgever, sector of gaan als zzp'er aan de slag. Cruciaal is om te realiseren dat flexibele arbeidsinzet niet per definitie slecht is. Wel zorgt dit voor problemen bij het opbouwen van zekerheden, omdat sociale zekerheid in Nederland is ingericht langs het rechtlijnige kader van een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd. Wat ONL betreft past het veel beter bij onze hybride arbeidsmarkt om met elkaar te bediscussiëren welke basisvoorzieningen beter los kunnen worden gezien van de contractvorm om deze vervolgens aan het individu te koppelen. Ga bijvoorbeeld aan de slag met een **basisvoorziening voor arbeidsongeschiktheid** voor alle werkenden.

- **Creëer draagvlak voor de arbeidsmarkt van morgen**

Tot slot is het moderniseren en toekomstbestendig maken van onze arbeidsmarkt een ingewikkelde opgave met voor iedere Nederlander verstrekende gevolgen. Een hervorming van het arbeidsmarkt-beleid slaagt alleen als daar genoeg draagvlak voor is. Betrek daarom zowel de oude als de nieuwe polder bij de overlegeconomie en sla de basis voor o.a. een toekomst- en visiegericht zzp-beleid.

Vereniging Zelfstandigen Nederland

ZZP-Nederland, SoloPartners, Zelfstandigen Bouw en ONL bundelen hun krachten in een nieuwe vereniging, de Vereniging Zelfstandigen Nederland (afgekort: VZN). Primaire focus van VZN is het voeren van een dialoog om te komen tot oplossingen voor de huidige arbeidsmarkt-vraagstukken rondom zelfstandigen. VZN streeft vooraleerst drie duidelijke doelen na: een duidelijke en eenduidige stem aan de formele overlegtafels, een duidelijke en volwaardige rechtspositie voor zelfstandigen en een effectieve aanpak van misstanden.

Het is in ieders belang dat nu - meer dan ooit - de overlegeconomie samen optrekt. Zet daarbij in op draagvlak voor een robuust en helder beleid met een brede consensus onder ondernemend en werkend Nederland. Juist door nu nieuwe partijen toe te laten in de overlegeconomie die toekomstgericht en vernieuwend denken wordt het draagvlak groter.